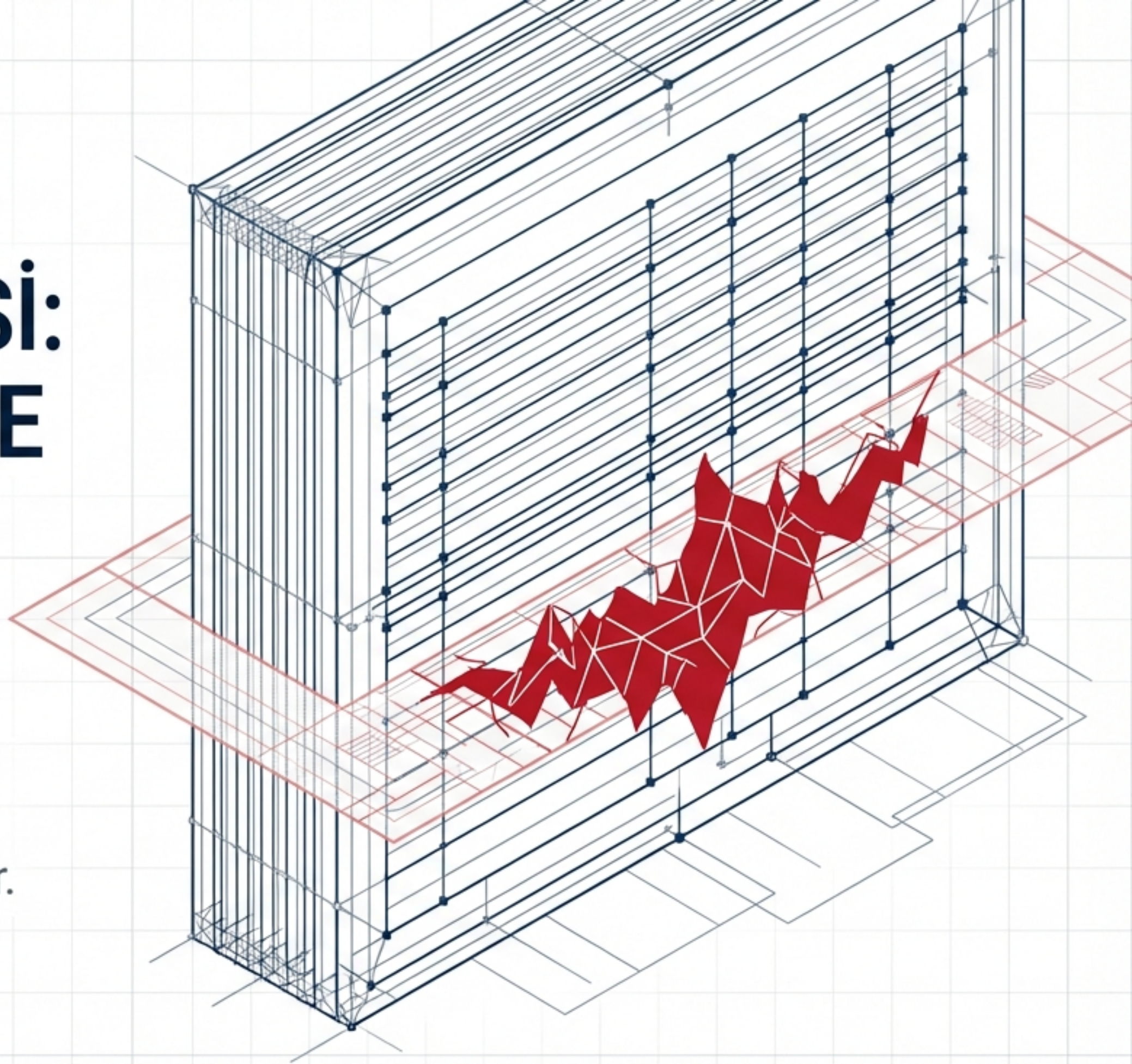
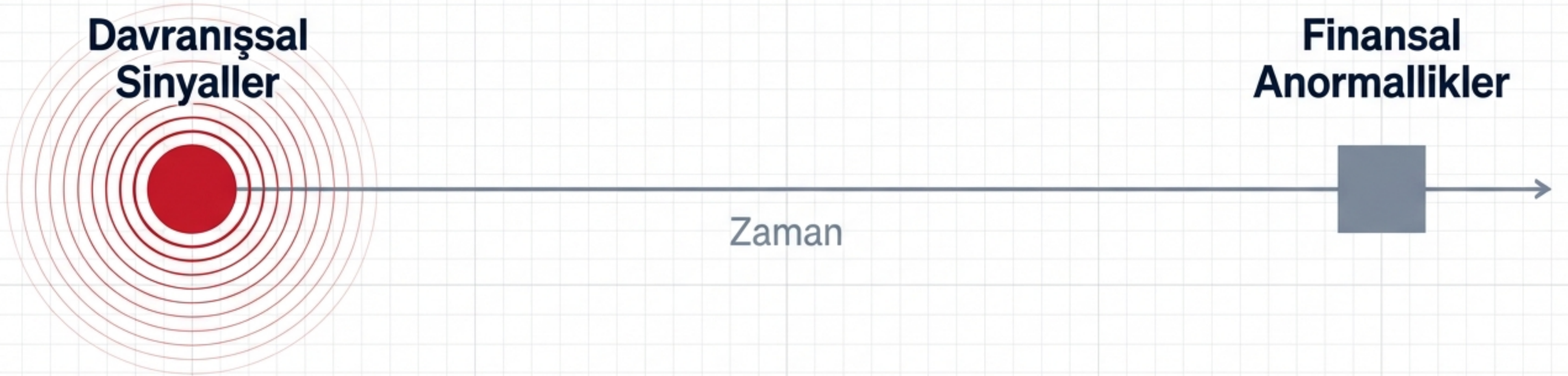

FINANSAL TABLOLARIN ÖTESİ: ADLI MUHASEBEDE DAVRANIŞSAL PROFİLLEME

Geleneksel denetim sınırlarını aşarak,
suiistimali sayılara yansımadan önce
tespit etmeye yönelik tanısal bir rehber.

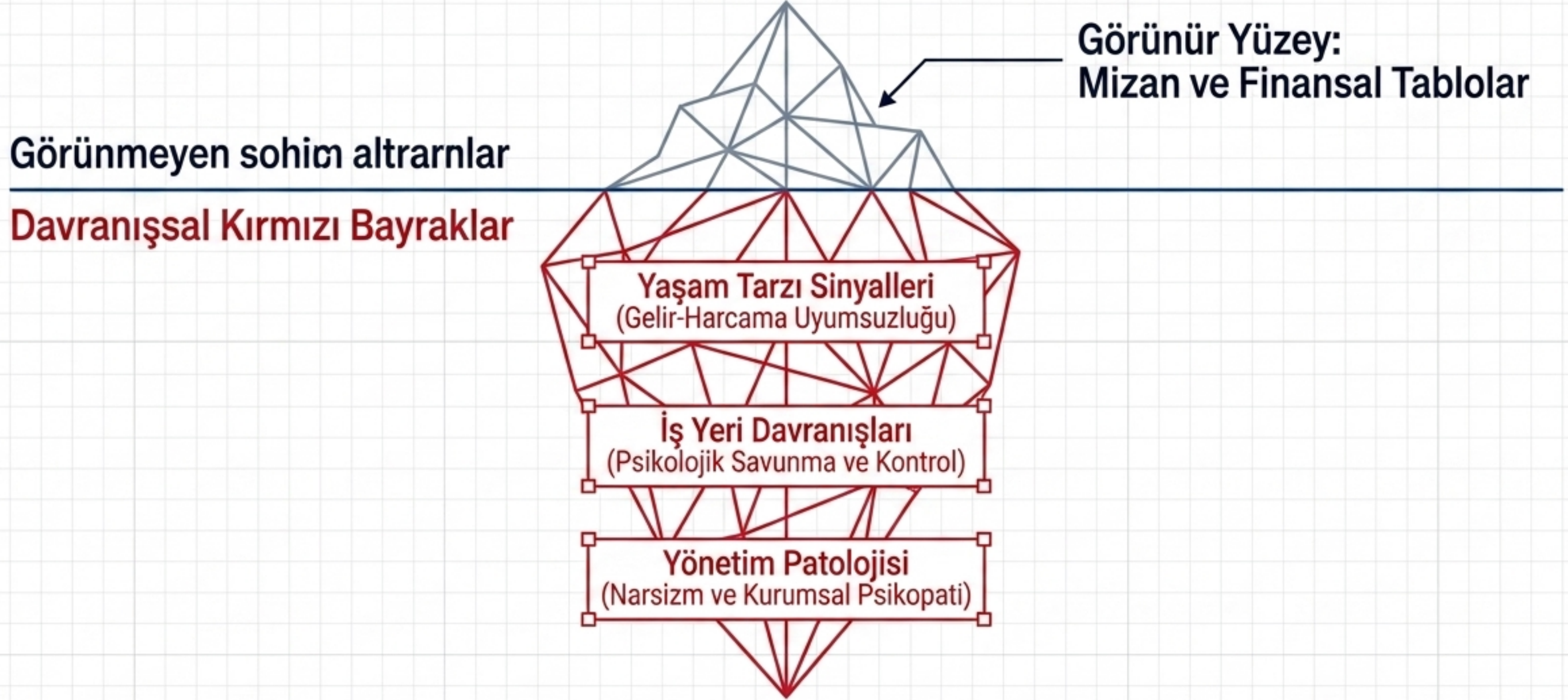
“Gerçek Kanıtlar Mizanlarda Değil, Davranışlarda Gizlidir.”

Davranışsal belirtiler, finansal belirtilerden çok daha önce ortaya çıkar. İç kontrol sistemlerini baypas eden şey rakamlar değil, insan psikolojisidir.

Krambia-Kapardis (2016), Corporate Fraud and Corruption: A Holistic Approach.

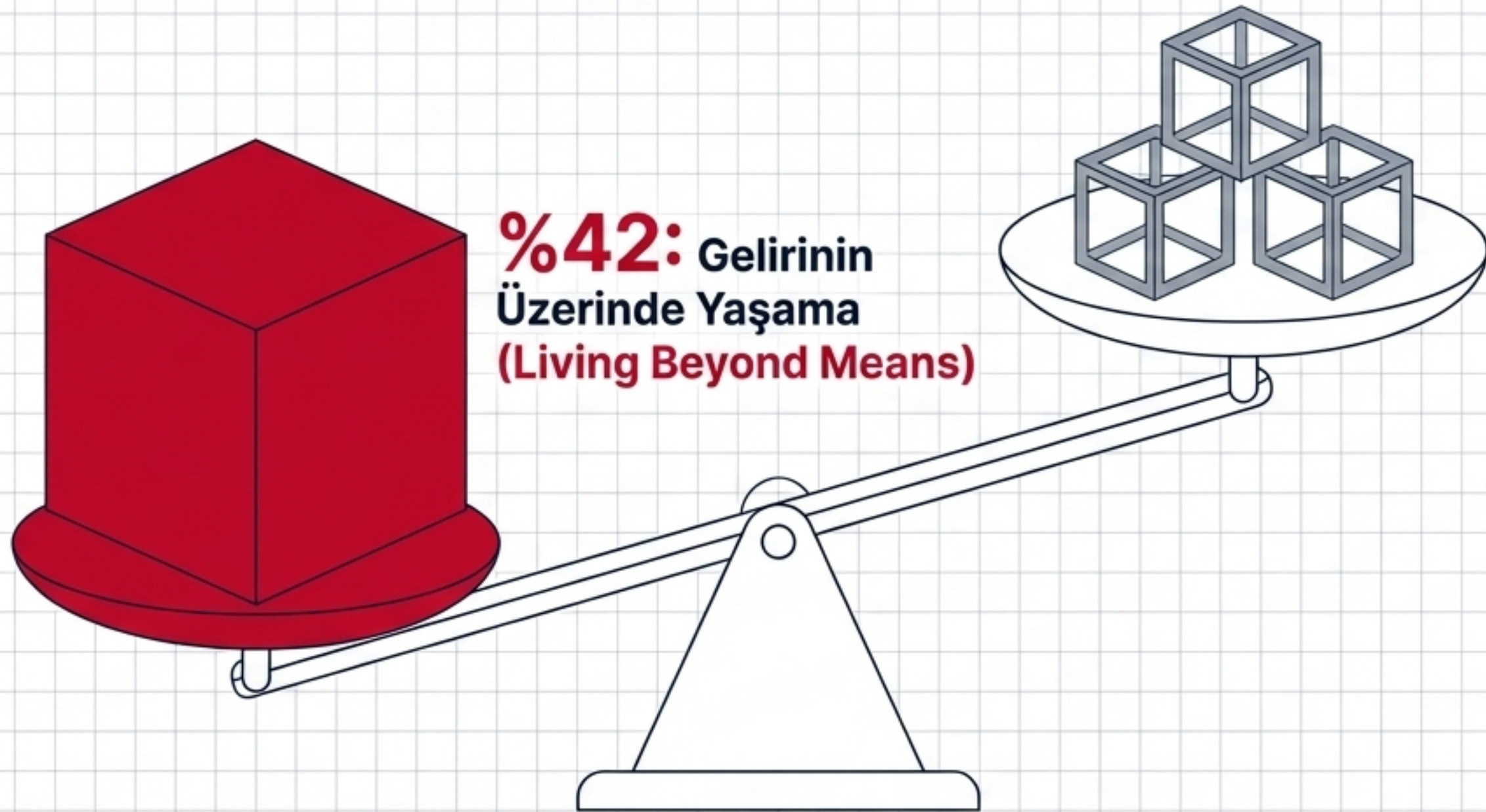
Adli muhasebede proaktif tespit, sayısal verilerin ötesine geçerek mizan dışı gözlem (off-ledger observation) yapmayı gerektirir.

Tanısal Çerçeve: Buzdağının Görünmeyen Yüzü

Geleneksel denetim sadece suyun üstüne odaklanır.
Gerçek adli teşhis, suyun altındaki üç katmanı analiz etmeyi gerektirir.

Suiistimalin İlk ve En Büyük Habercisi: Yaşam Tarzı Uyuşmazlığı

ACFE 2024 Küresel Raporu'na göre, tespit edilen suiistimal vakalarının %42'sinde **ilk ve en güçlü** belirti, failin resmi geliriyle orantısız bir hayat sürmesidir.

ACFE (2024), Occupational Fraud: A Report to the Nations.

Sosyal hayattaki harcama alışkanlıkları, bilançolardaki manipülasyonlardan daha zor gizlenir. Bu durum, "mizan dışı gözlem" yapmayı bir lüks değil, denetim zorunluluğu haline getirir.

Yaşam Tarzı İncelemesi: Dolaylı Verilerin Çapraz Kontrolü

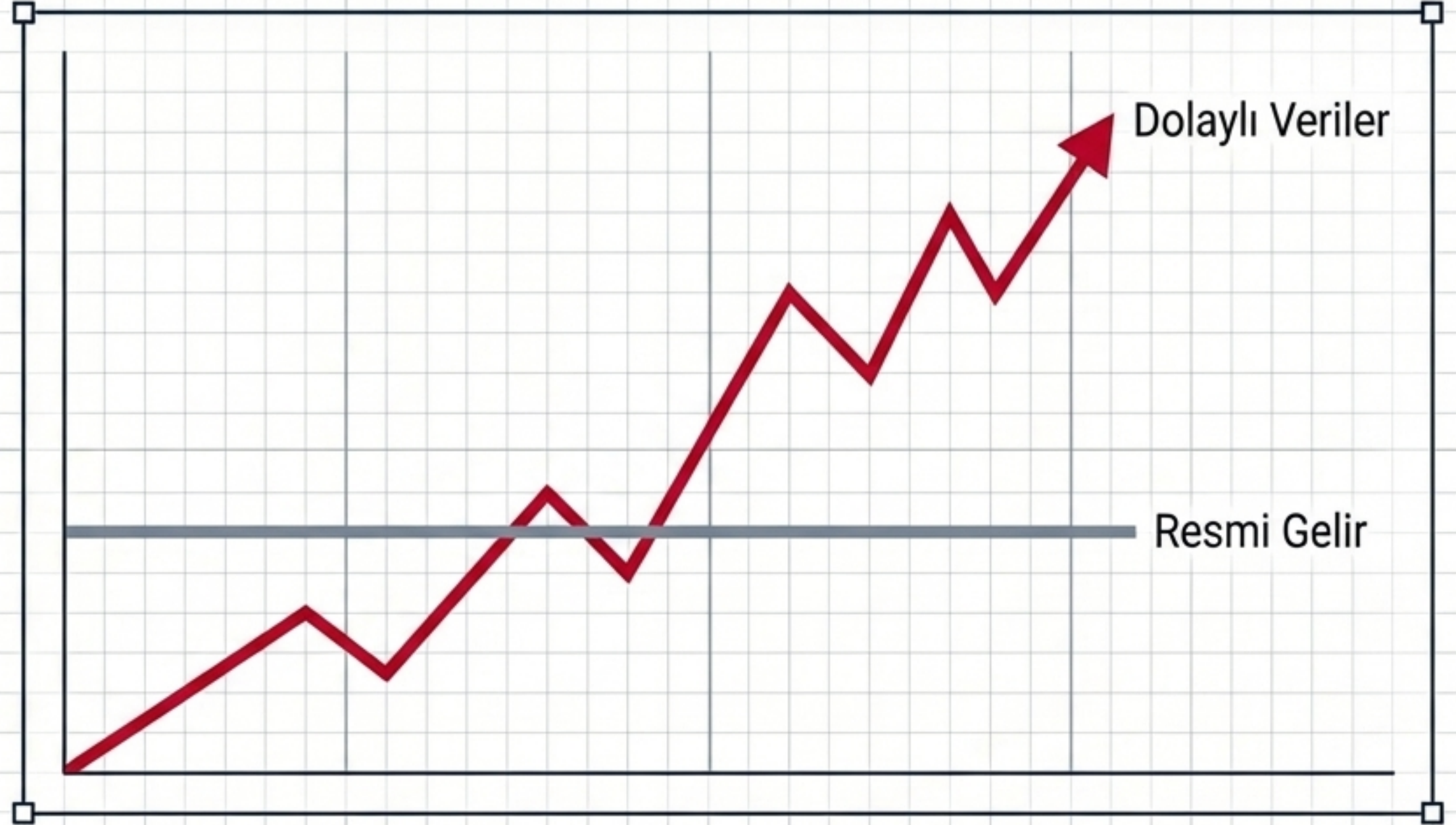
Varlık ve Harcama

Sosyal medya takibi.
Gayrimenkul/araç alımları, lüks tatiller ve özel okul eğitim masrafları.
(Durum: Gelirle Çelişiyor)

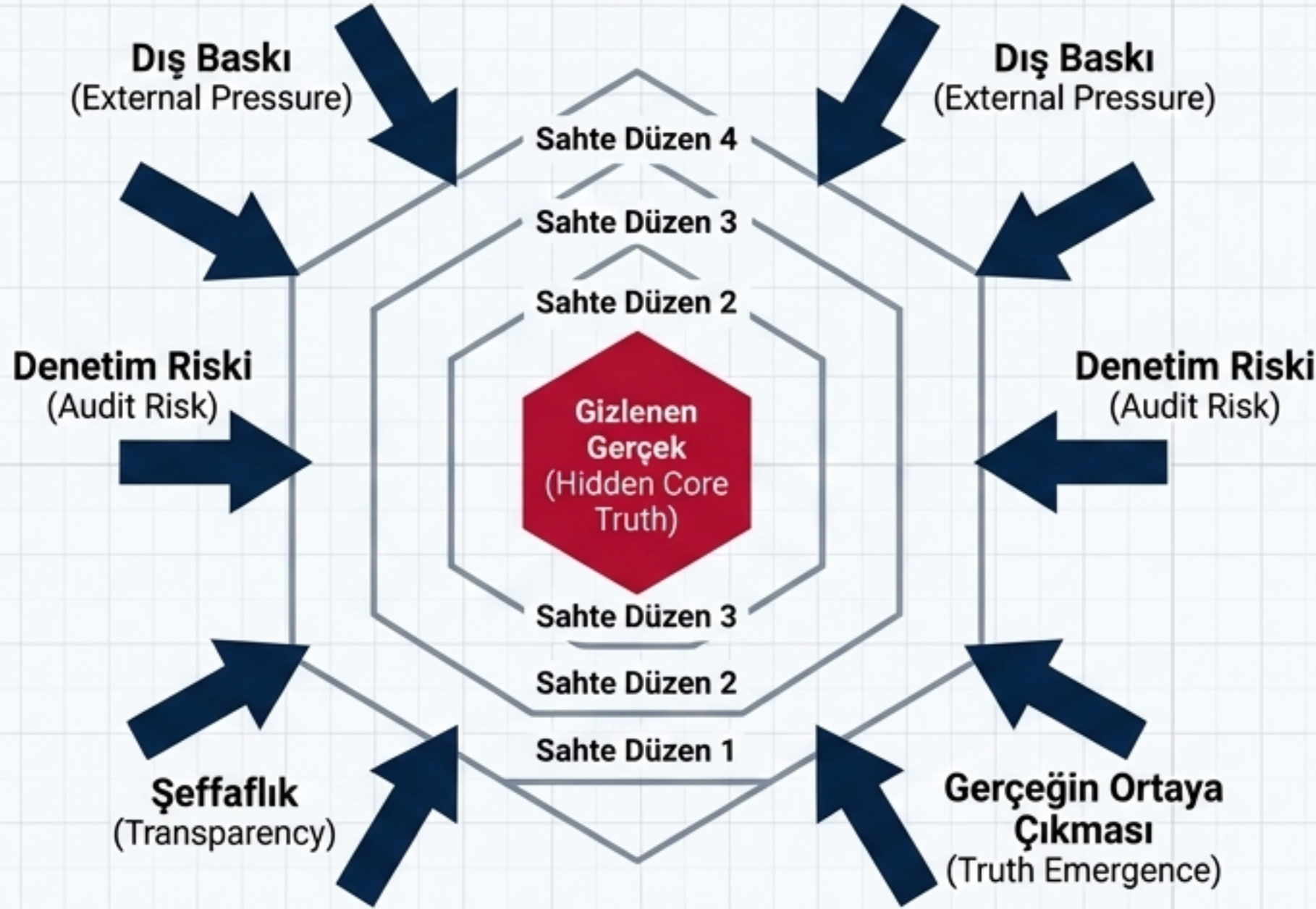
Mali Sıkışıklık/Baskı

Kredi notunda ani ve açıklanamayan düzelmeler veya sürekli icra takipleri.

Kredi notundaki ani dalgalanmalar veya gelirle açıklanamayan lüks tüketim, suiistimalin hem itici gücü (finansal baskı) hem de doğrudan sonucudur.

Psikolojik Savunma: Kurulan Sahte Düzeni Koruma İçgüdüsü

Ana İtici Güç (Core Driver):

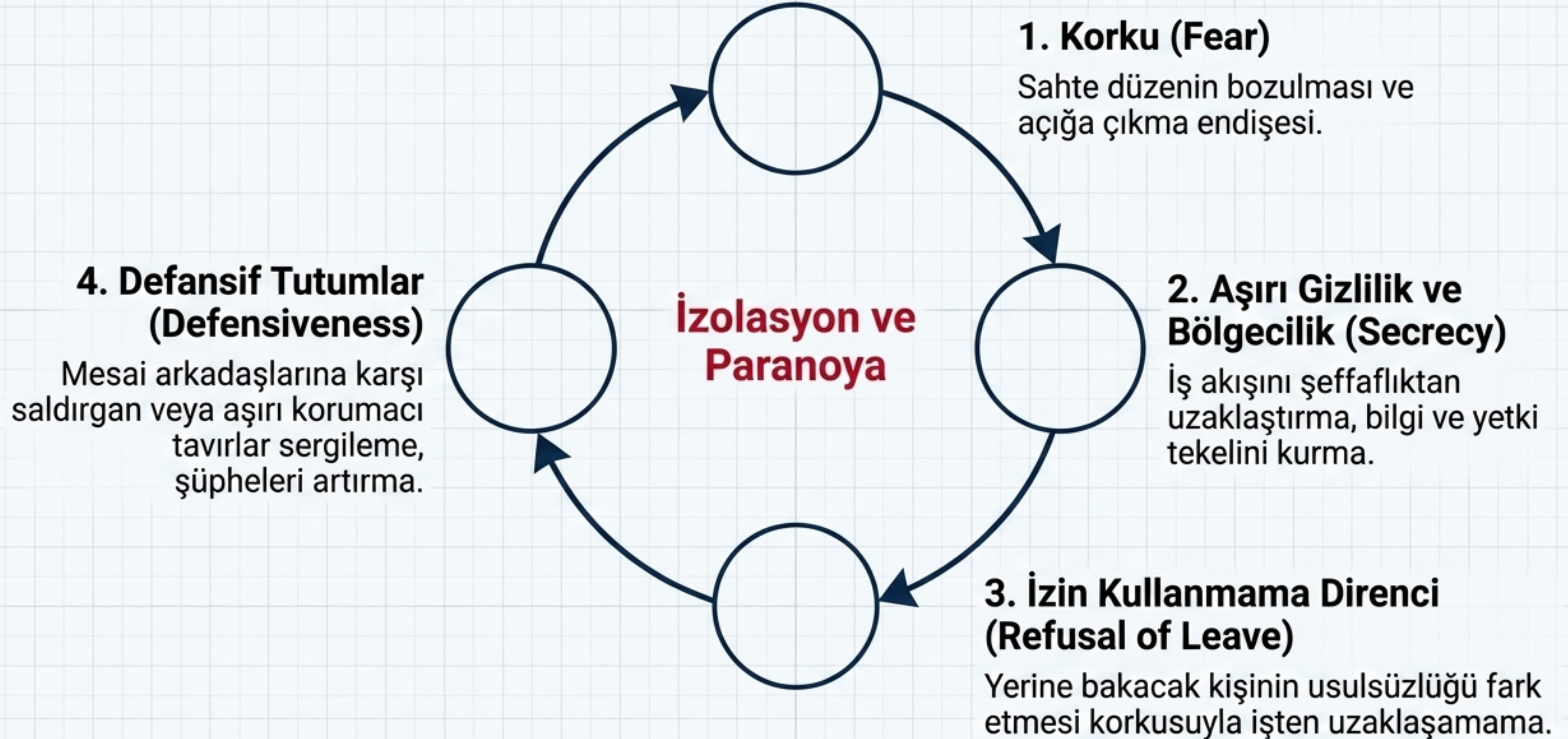
Suiistimal yapan kişi, sürekli olarak sistemin çökmesinden ve açığa çıkmaktan korkar.

Davranışsal Sonuç (Behavioral Output):

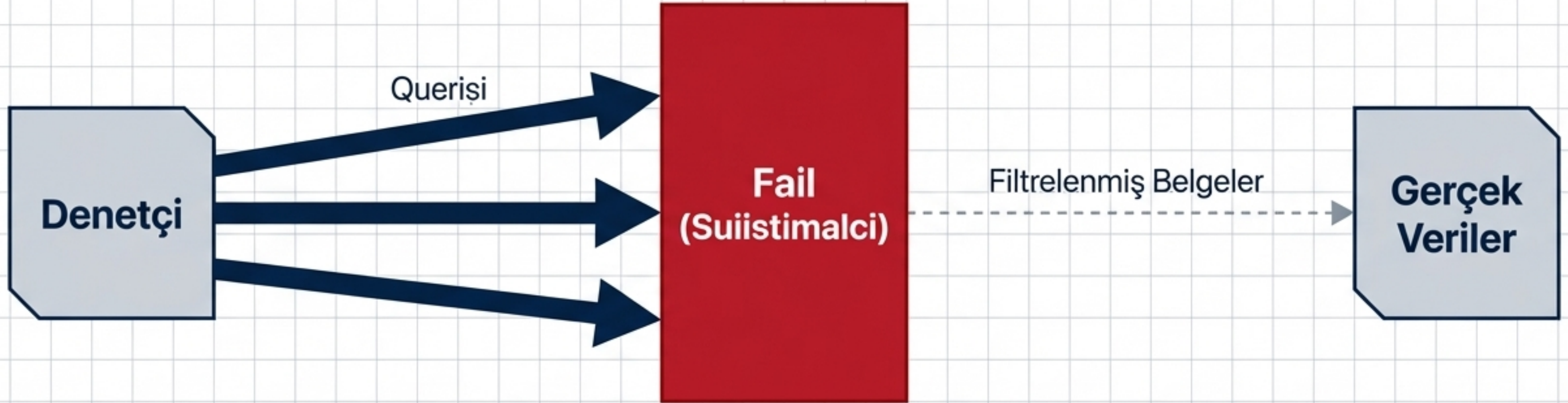
Bu derin korku, iş yerinde şeffaflığı yok eden, kontrol odaklı ve katı savunma mekanizmalarına dönüşür.

İş yerindeki aşırı gizlilik ve bölgesel sahiplenme ('Benim masam, benim dosyam'), profesyonel bir çalışma tarzı değil, bir korku ve gizleme refleksidir.

Failin Psikolojik Anatomisi: Korku ve Kontrol Döngüsü

Denetim Kalkanı: Müdahaleci Yaklaşımın İşleyişi

Fiziksel Yakınlık:

Denetim süreçlerinde denetçinin yanından ayrılmama ('Hovering').

Sözel Yönlendirme:

Sorulara başkası adına cevap verme veya müdahale etme.

Veri Filtreleme:

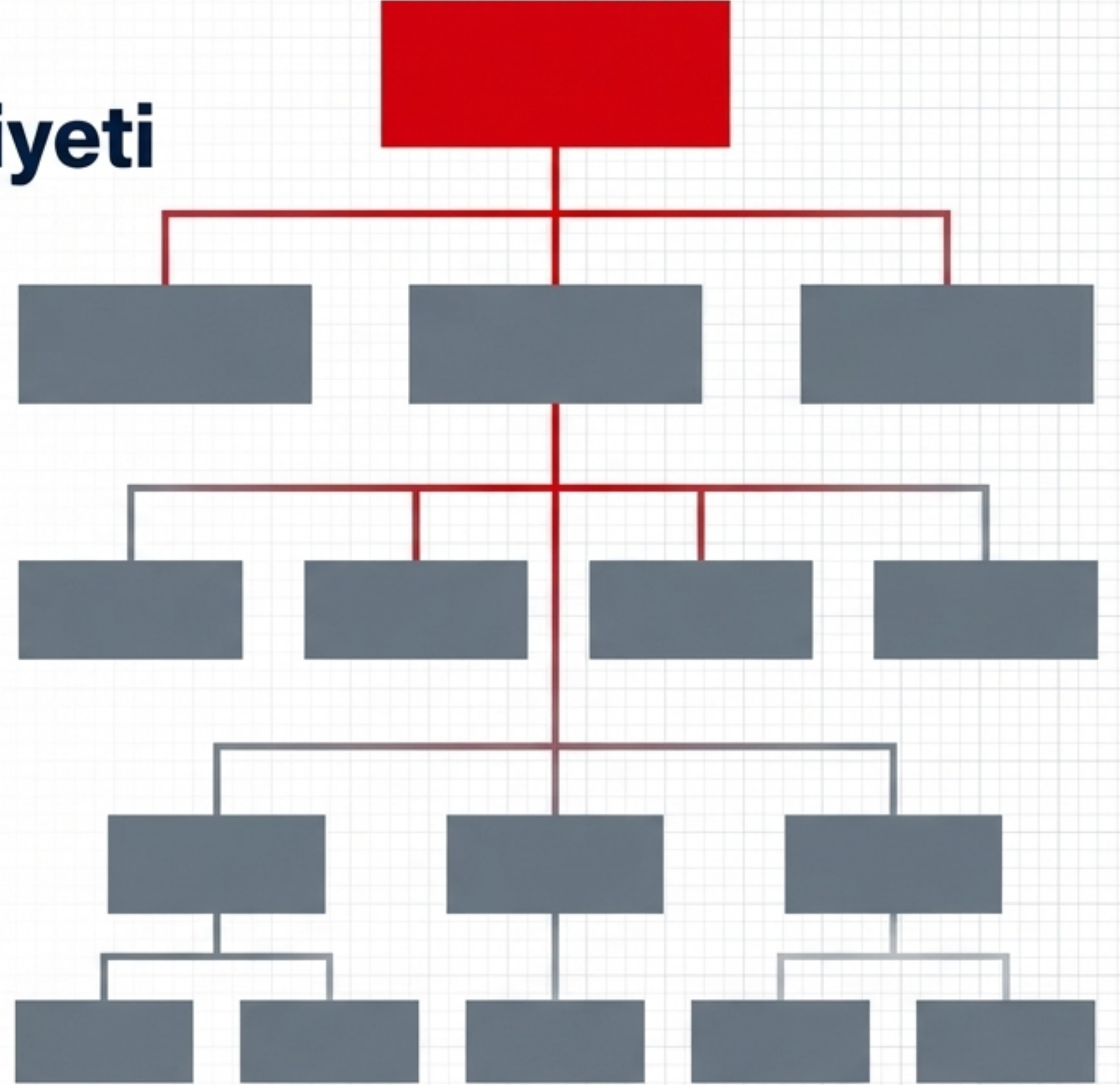
Belgelerin asıllarına doğrudan erişimi engelleme ve bilgiyi önceden süzgeçten geçirerek sunma çabası.

Tepe Yönetimde Risk: Karakterin Kurumsal Maliyeti

Kurumun tepe yönetimindeki kişilik bozuklukları, sıradan usulsüzlüklerin ötesinde, sistemik finansal manipülasyonların zeminini hazırlar.

Boddy, C. R. (2011), Corporate Psychopaths: Organisational Destroyers.

Adli muhasebeci için tepe yönetimdeki patoloji 'zor bir karakter' sorunu değil, doğrudan ve yüksek riskli bir hile öznesidir.

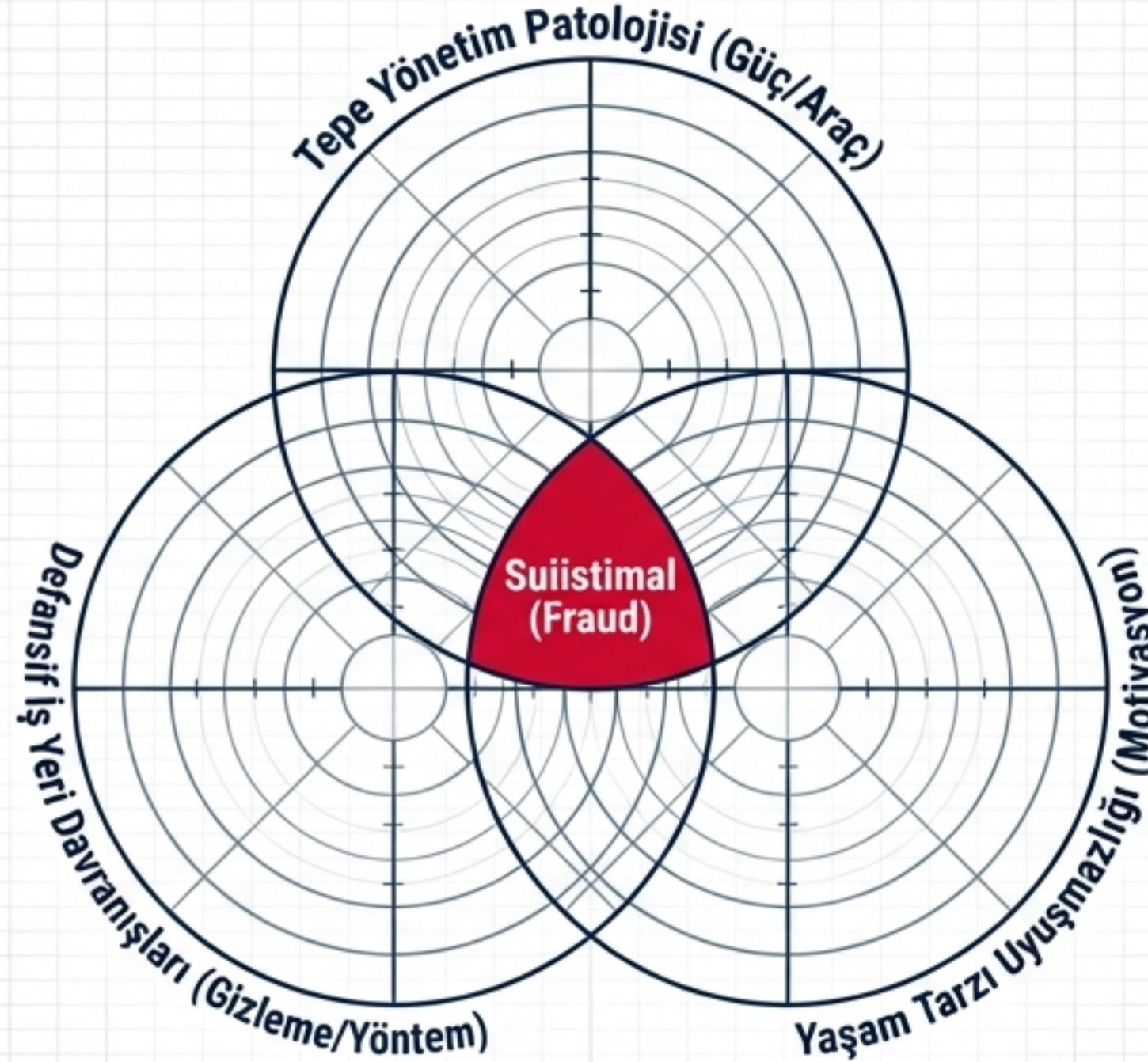

Karşılaştırmalı Teşhis: Narsizm ve Kurumsal Psikopati

	Narsist Yöneticiler	Kurumsal Psikopatlar
Temel Motivasyon (Core Driver)	Kendi egosunu tatmin etmek ve başarılı görünmek (Ego-driven fraud).	Güç, kaos yaratma ve manipülasyon.
Kurum Varlıklarına Bakış (View of Assets)	Şahsi başarılarının "hak edilmiş" ödülü. Kurallar onlar için geçerli değildir.	Sınırsızca sömürülecek ve manipüle edilecek bir oyun alanı.
Duygusal Durum (Emotional State)	Sürekli onaylanma ihtiyacı ve kibir.	Tam bir empati yoksunluğu ve çalışan haklarını gasp ederken pişmanlık duymama.
Kurumsal Risk (Risk Level)	Tabloları 'daha iyi' göstermek için manipülasyon.	Büyük çaplı yıkım ve sistemik çöküş tehlikesi.

Sentez: Bütüncül Tehdit Ekosistemi

Suiistimal (Fraud)

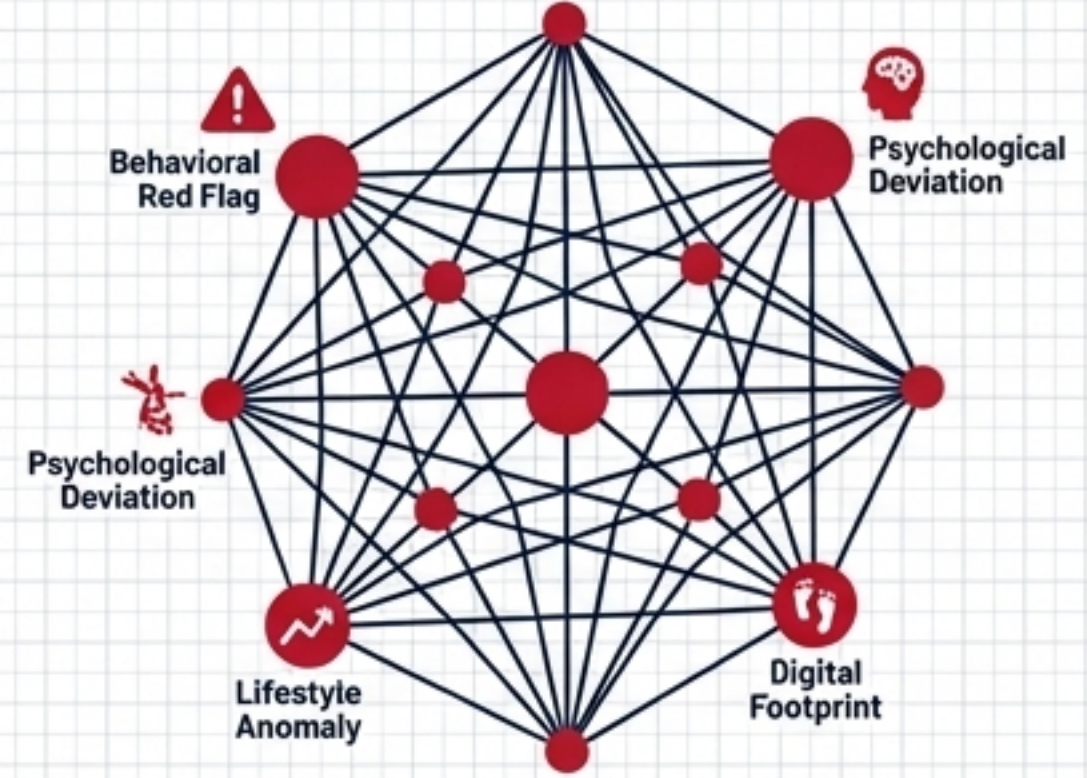
Occupational fraud (mesleki suistimal) tekil bir olay değildir. Tepe yönetimin yarattığı güç boşluğundan (Araç) beslenir, orantısız yaşam tarzı (Motive) ile finanse edilir ve psikolojik savunma mekanizmalarıyla (Yöntem) denetçilerden gizlenir. Gerçek adli denetim, bu üç noktayı birleştirir.

Sonuç: Denetim Paradigmasını Deęiřtirmek

Dünün Denetimi (Yesterday's Audit)

Sadece mizanları, faturaları ve resmi kayıtları inceler.

Geleceęin Adli Radarı (The Future's Forensic Radar)

İnsan davranışını, psikolojik sapmaları ve yaşam tarzı uyumsuzluklarını profiler.

Rakamlar manipüle edilebilir, tablolar yeniden yazılabilir; ancak insan doğası, korkuları ve yaşam tarzı yalan söylemez. Başarılı bir adli muhasebe incelemesi, finansal tablolara bakmadan çok önce, failin davranışsal radarını okumakla başlar.